Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Aan de plaatsvervangend Directeur-Generaal van de Volksgezondheid
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Ing. H. Soorsma
Postbus 20350
2500 EJ DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 274 91 11
info@rivm.nl

Ons kenmerk
002-2023 G&M-CG/ML/eu

Datum 23 februari 2023
Betreft Gedragsreflecties RIVM Corona Gedragsunit

Behandeld door
Corona Gedragsunit

Kopie aan

Bijlage(n)

Geachte heer Soorsma,

Op 8 februari jl. heeft u de RIVM Corona Gedragsunit gevraagd om gedragsreflecties op het al dan niet afschalen van de volgende adviezen om verspreiding van het coronavirus te beperken:

- Heeft u klachten? Blijf thuis en doe een zelftest.
- Heeft u corona? Ga in isolatie.

Deze gedragsreflecties zijn zoals gebruikelijk gebaseerd op resultaten uit het gedrags-wetenschappelijk onderzoek van het RIVM en de GGD'en en consultatie van gedragswetenschappelijke experts.

De focus van onze gedragsreflecties ligt op het leven met het virus met het oog op continuïteit van zorg en impact op de maatschappij rekening houdend met de mogelijkheden vanuit medisch-virologisch perspectief. Hierbij houden we zoveel als mogelijk rekening met de impact van maatregelen op naleving, draagvlak, welbevinden, ervaren rechtvaardigheid en vertrouwen in beleid.

28e Gedragsreflecties op wijzigingen in het maatregelenpakket

Afschalen van advies met betrekking tot (zelf)testen en isolatie is goed uit te leggen en kan naar verwachting op begrip rekenen als:

- de endemische fase is bereikt (conform oordeel OMT; o.a. populatie-brede immuniteit, R stabiel rond de 1 zonder maatregelen), de druk op de zorg door COVID-19 laag is en testen/isoleren niet meer noemenswaardig bijdraagt aan de publieke gezondheid.

Vanuit gedragsperspectief is het dan een goed moment om de aandacht weer te verbreden naar preventie van respiratoire infecties in brede zin (niet alleen COVID-19).

We adviseren om het volgende te overwegen:

1. Op individueel niveau kan testen/isoleren nog steeds zinvol zijn of voelen, en veel mensen doen het daarom nog. Raad testen/isoleren daarom ook niet expliciet af: laat de beslissing tot deze extra preventie inspanning bij de burger zelf en toon begrip voor mensen die ervoor kiezen om zich te blijven testen bij klachten voordat ze bijvoorbeeld iemand met een kwetsbare gezondheid bezoeken.

2. Gedurende de COVID-19 pandemie heeft een deel van de bevolking preventieve gewoontes ontwikkeld (bijv. hoesten/niezen elleboog, zelf-isolatie of thuiswerken bij klachten, handen vaker wassen). Indien van meerwaarde voor de preventie van (respiratoire) infectieziekten in de bredere zin, zet dan (als overheid, werkgever, zorgorganisatie) actief in op het behouden en versterken van dit preventief gedrag (op geleide OMT). Denk daarbij aan motiveren en faciliteren van gewenst gedrag middels informeren, het introduceren van normen op de werkvloer, faciliteiten voor hand hygiëne, faciliteren van thuiswerken of voorzien in mond-neus-maskers voor werknemer met klachten die werken met mensen met een kwetsbare gezondheid.

NB. *of het daadwerkelijk wenselijk is om in te zetten op preventie van respiratoire infectieziekten in bredere zin is een medische-virologische afweging die eerst expliciet gemaakt dient te worden.*

3. Eén op de 5 mensen met een kwetsbare gezondheid maakt zich nog zorgen over corona bij het huidig beleid. Bij loslaten van advies m.b.t testen en isolatie:

- Zorg voor goede voorlichting over de onderbouwing van het nieuwe beleid (o.a. zeer hoge immuniteit COVID-19, ziektelast t.o.v. bijv. de griep, belang bredere inzet infectiepreventie).
- Richt een informatie website in waar mensen met een meer kwetsbare gezondheid informatie kunnen vinden die relevant is om hun situatie te beoordelen. Adviseer mensen die zich blijvend veel zorgen maken een gesprek te houden met een (behandelend) arts.
- Leg goed uit wie gezien de huidige immuniteit in de bevolking mogelijk nog wel kwetsbaar is voor ernstige COVID-19 en wat die mensen zelf, hun naasten en professionals kunnen doen om dat risico te beperken (zoals vaccineren, mond-neus-masker, bij oplevingen drukte mijden; op geleide OMT/Gezondheidsraad).

Datum
23 februari 2023

Ons kenmerk
002-2023 G&M-CG/ML/eu

Onderbouwing vanuit recent vragenlijst onderzoek (17-23 januari 2023)

- Voor de adviezen omtrent testen en isolatie ligt het draagvlak tussen 70% (testen) en 80% (voor isolatie na een positieve test), maar daalt licht de afgelopen maanden.
- Een deel van de bevolking test nog bij klachten (rond de 50%) of isoleert zich bij een positieve test (60% volledig, 80% deels: die gaat wel een frisse neus te halen).
- Een deel van de bevolking maakt zich nog zorgen over het virus (10%), onder medisch kwetsbaren is dit percentage hoger (20%). Dit ligt op het laagste punt sinds het begin van de pandemie. 60% van de mensen van 70 jaar of ouder en 25-30% van mensen jonger dan 40 jaar geeft aan zijn best te doen besmetting te voorkomen (gemiddeld 40%).
- Ongeveer een derde van de mensen (37%) heeft redelijk tot heel veel vertrouwen in het coronabeleid van de overheid (37% een beetje, 26% weinig tot geen). 74% vindt dat er op dit moment voldoende maatregelen gelden (20% te weinig, 6% teveel). Van mensen met een medische kwetsbaarheid en/of ouderen vindt 28% dat er te weinig maatregelen zijn.

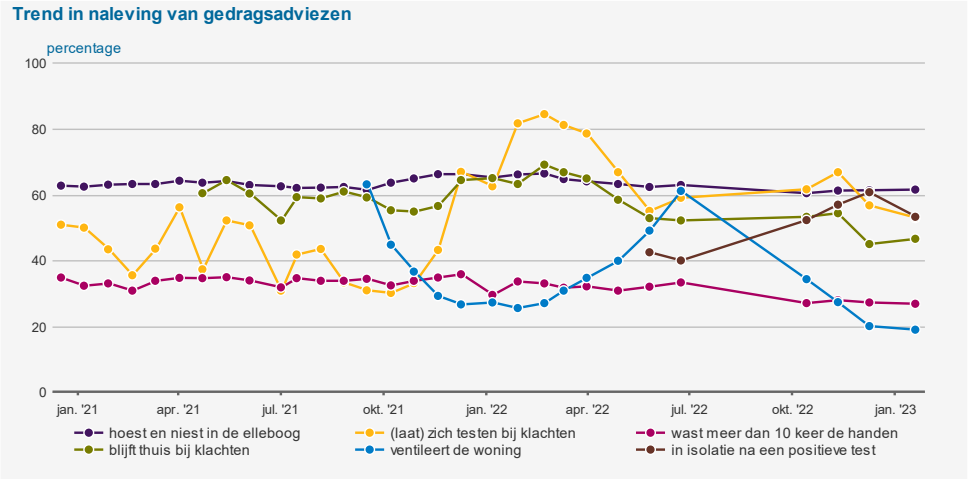

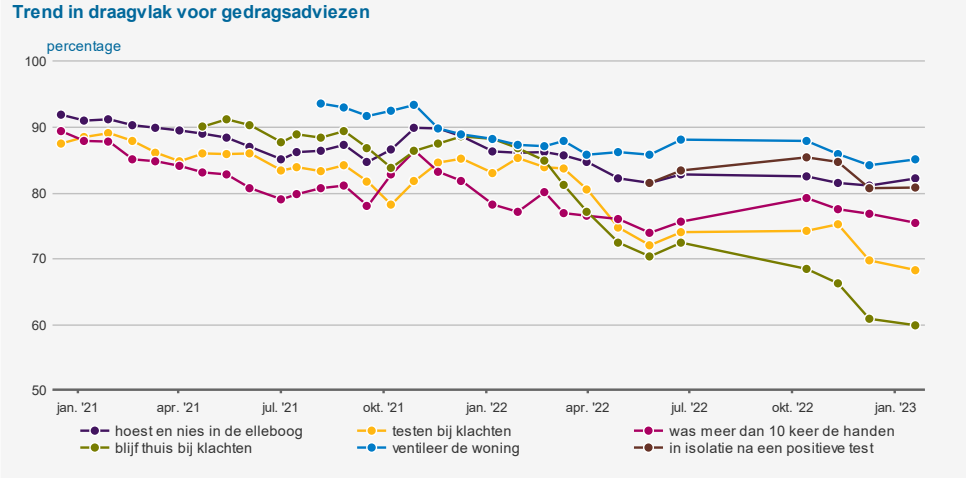

Datum
23 februari 2023

Ons kenmerk
002-2023 G&M-CG/ML/eu

Voorgaande cijfers en figuren zijn afkomstig uit het 3-wekelijkse corona-gedragsonderzoek – laatste meting 16-23 januari 2023

Verschillende onderwerpen die we in deze gedragsreflecties aanstippen zijn door ons uitgewerkt in samenvattingen van onderzoeksresultaten, memo's en eerdere brieven met gedragsreflecties. Deze zijn te raadplegen via Onderzoeken RIVM Corona Gedragsunit | RIVM.

Tot een nadere mondelinge toelichting zijn wij gaarne bereid.

Met vriendelijke groet,

Dr. Mariken Leurs
Hoofd Corona Gedragsunit
Centrumhoofd Gezondheid en Maatschappij